

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2464

av Susanne Eberstein (S)

Svenska initiativ för att få till stånd en nedrustning av kärnvapen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska delta aktivt i förberedelserna inför översynskonferensen för icke-spridningsfördraget (NPT) 2015 och tillsammans med andra länder undersöka förutsättningarna för att slutgiltigt avskaffa alla kärnvapen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avsätta tillräckliga resurser för att Sverige ska kunna ha en drivande roll vid NPT-översynskonferens 2015.

Rättsligt ramverk för en värld fri från kärnvapen – behovet av att påbörja arbetet med en konvention som förbjuder kärnvapen

När nu även den amerikanske presidenten har anslutit sig till visionen om en värld fri från kärnvapen är det hög tid att börja en seriös diskussion om vilka beståndsdelar en global kärnvapenfri regim ska innehålla. Bland icke-statliga organisationer och experter har sådana diskussioner förts men världens stater har undvikit detta. I en sådan regim är det legala ramverket av största betydelse och det är därmed dags för världens stater att börja diskussioner om en internationell konvention som totalförbjuder kärnvapen.

Försök till detta har gjorts av vissa stater. Malaysia med flera har lagt fram resolutioner i FN:s generalförsamlings första utskott samt på icke-spridningsavtalets (NPT) översynskonferenser, men kärnvapenstaterna och EU, inklusive Sverige, har varit negativa till detta. Det är angeläget att Sverige ska verka för att arbetet med en konvention som totalförbjuder kärnvapen ska inledas.

Förberedelse inför NPT:s översynskonferens 2015

Icke-spridningsavtalet (NPT) har, sedan avtalet trädde i kraft 1970, haft översynskonferens vart femte år. Några av dessa har varit framgångsrika, till exempel 1995 då avtalet förlängdes och 2000 då man antog de så kallade 13 stegen mot nedrustning. Andra har varit misslyckade, till exempel 2005, då man inte lyckades anta ett slutdokument och nedrustningsfrågorna knappt diskuterades. Översynskonferensen 2010 placerar sig någonstans mellan framgång och misslyckande. Man lyckades anta ett slutdokument, som återtog en del positioner om nedrustning som försvagats 2005, men samtidigt var mindre långtgående avseende artikel VI och nedrustningsfrågorna än vad majoriteten av staterna ville se.

Inför nästa översynskonferens som kommer att äga rum 2015 är de flesta nedrustningsfrågorna fortfarande mycket relevanta. Kärnvapenstaterna moderniserar sina kärnvapenarsenaler, vilket visar att de avser att behålla dem i överskådlig framtid och dessa vapen spelar fortfarande en betydande roll i deras säkerhetspolitiska doktriner. Den frustration som finns bland icke-kärnvapenstater över denna situation är fortfarande mycket stark och risken att översynskonferensen 2015 blir ett misslyckande, är reell. Ett sådant skulle givetvis skada icke-spridningsregimen.

Inför översynskonferensen 2000 tog Sverige ett initiativ tillsammans med en grupp viktiga icke-kärnvapenstater att bilda den så kallade New Agenda Coalition (NAC). NAC fungerade som huvudmotpart till kärnvapenstaterna under konferensen och fick ett avgörande inflytande på slutdokumentet med de ”13 stegen”. Arbetet inom NAC inför översynskonferensen börjades redan 1998, vilket innebar att man var väl förberedda. Sedan dess har det gått mer än 10 år och det är möjligt att den politiska utvecklingen, både internationellt och i respektive NAC-land, har inneburit att NAC inte längre är det mest effektiva forumet att driva dessa frågor. Eller så är det mycket möjligt att vissa NAC-länder som Egypten, Brasilien och Sydafrika är just sådana länder som Sverige ska agera med för att driva på nedrustningen av kärnvapen. Erfarenheten visar, att ska Sverige spela en roll vid nästa översynskonferens, måste ett målinriktat arbete med tillräckliga resurser inledas redan nu. Det är angeläget att tillräckliga resurser, både finansiella och politiska, ska avsättas nu för att möjliggöra att Sverige ska kunna ha en drivande roll vid NPT:s översynskonferens 2015 och att ett sådant arbete ska inledas snarast.

